ج) عدول از فتوای کفایت رؤیت در بلاد غربی از رؤیت در بلاد شرقی به شرط طولانی بودن مکث هلال از فاصله زمانی دو شهر

فتوای سوم، پیش از قم است. قم در یک جایی واقع شده و مثالً مشهد مقدس در شرق قم است و سائر بلادی که در شرق ما هستند. فرمودهاند رؤیت در قم برای شرقش کفایت نمیکند الا یک جا. جایی که مدت مکث هلال در افق قم، بیشتر از فاصله ساعت دو شهر باشد. مثالً قم را با سمنان در نظر بگیرید. میگوییدی تفاوت ما با آن جا بیست دقیقه ای نیم ساعت است. غروب قم با غروب سمنان، نیم ساعت تفاوت دارد. غروب سمنان نیم ساعت زودتر از غروب قم است. میفرمایند وقتی ما در قم هلال را دیدیم پنجاه دقیقه بالای افق بود؛ یعنی چون آنها در افق نیم ساعت، تفاوت دارند، به این معنا است که هلال بیست دقیقه در افق سمنان بوده. پس در شرائطی که شهرهای شرقی بلد رؤیت، طوری باشد که مدت مکث هلال در بلد رؤیت، بیشتر از فاصله آن دو شهر باشد، برای آنها هم کافی است. این امر خیلی روشن است.

شاگرد: اشتراک در غروب یعنی مثالًاگر غروب ما هفت و نیم است، آنها هم هفت و نیم است؟

استاد: بله. اینطور معنا میکنند. یعنی منظور ایشان از طول جغرافیایی این است.

میفرمایند: سابقا ایشان این سه فتوا را داشتند و میفرمودند. یعنی یک جا که رؤیت شد در این سه مورد هم کافی است. بعدًا از این سه فتوا عدول کردند. چرا عدول کردند؟ چون باید سؤالات و رفتوبرگشتها و استفتائاتی که از شمال اروپا و کشورهایی که خیلی عرض شمالی نزدیکی دارند میآمد را دیدند. دیدند عجب! یک چیزی هست که با مبنای ایشان در این سه فرض جور در نمیآید. آن چیست؟ این است که صرف اینکه چیزی در غرب بلد هست، کافی نیست. چه بسا یک بلدی در غرب بلد دیگری است اما چون عرض جغرافیایی آنها تفاوت دارد، در بلد شرقی دیدند اما در بلد غربی واقعًا نمیتوان آن را دید.

دیروز هم عبارت ایشان را خواندم. گفتند در سیدنی که هلال را دیدند، عمر هلال، بیستویک ساعت بوده، اما همینجا در لندن که خیلی بعد از سیدنی است و عمر هلال هم سی ساعت شده، ولی به این خاطر که ارتفاع هلال دو درجه است، آن را ندیدند. لذا برای ایشان عدول فتوا شده است. گفتهاند در این شرائطی که دو شهر روی خط هستند ای یکی غرب هست، یک شرط دیگر هم دارند: اینکه در طول

اتفاق معتنی به، ندانسته باشند. به یک و دو درجه تصریح میکنند. یعنی تنها جایی را که متساوی فیه میدانند تفاوت عرض یک درجه و دو درجه و نحو ذلک است. میگویند این بلدی که یک و دو درجه تفاوت دارند، ثابت میشود اما اگر بالاتر بروید با آلات دقیقه محاسبه کنید و از اهل فن سؤال کنید. لذا این مبانی ایشان منجر به این شد که این سه فرضی که میگفتند –پیش و پس و همراه- مجزی است، بفرمایند که مجزی نیست و قید دیگری هم دارد. آن هم این است که باید در عرض جغرافیایی هم نزدیک باشند. و الا اگر فاصله داشته باشند نمیشود. این تتمه عرض من در آخر مباحثه دیروز است.

بازبینی #1
ایجاد شده 4 مه 2026 12:39:09 توسط ... .
به روزرسانی شده 4 مه 2026 12:39:33 توسط ... .